

Sygn. akt I ACa 837/18

I ACz 979/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Ducki
Sędziowie:	SSA Paweł Czepiel SSO (del.) Wojciech Żukowski (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Krzysztof Malinowski

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2019 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa J. M.

przeciwko W. C., B. M., Skarbowi Państwa
- Komendantowi (...)Państwowej Straży Pożarnej w O.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji powoda i pozwanego Skarbu Państwa - Komendanta (...)Państwowej Straży Pożarnej w O.

oraz zażaleń pozwanych W. C. i B. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 25 stycznia 2018 r. sygn. akt I C 3500/16

1. w uwzględnieniu apelacji strony pozwanej i częściowym uwzględnieniu zażaleń obojga pozwanych zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- dotychczasowe punkty I oraz II sprowadza do pkt I, któremu nadaje treść: „I. oddala powództwo przeciwko Skarbowi Państwa – Komendantowi (...)Państwowej Straży Pożarnej w O.,”

- dotychczasowy pkt III oznacza jako pkt II,

- dotychczasowe pkt IV oraz V zastępuje punktami III, IV oraz V, którym nadaje treść:

„III. zasądza od powoda J. M. na rzecz strony pozwanej Skarbu Państwa – Komendanta (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. kwotę 2760 (słownie: dwa tysiące siedemset sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania,

IV. zasądza od powoda J. M. na rzecz pozwanego W. C. kwotę 2400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania,

V. zasądza od powoda J. M. na rzecz pozwanej B. M. kwotę 2400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.”;

2. w pozostałym zakresie oddala zażalenie pozwanego W. C.;

3. w pozostałym zakresie oddala zażalenie pozwanej B. M.;

4. oddala apelację powoda;

5. zasądza od powoda J. M. na rzecz strony pozwanej Skarbu Państwa – Komendanta (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. kwotę 675 (słownie: sześćset siedemdziesiąt pięć) złotych tytułem kosztów postępowania odwoławczego;

6. zasądza od powoda J. M. na rzecz pozwanego W. C. kwotę 3613 zł 50 gr (słownie: trzy tysiące sześćset trzynaście złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem kosztów postępowania odwoławczego;

7. zasądza od powoda J. M. na rzecz pozwanej B. M. kwotę 3613 zł 50 gr (słownie: trzy tysiące sześćset trzynaście złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem kosztów postępowania odwoławczego;

8. nakazuje ściągnąć od powoda J. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 150 (słownie: sto pięćdziesiąt) złotych tytułem opłaty od apelacji, której nie miała obowiązku uiścić strona pozwana Skarb Państwa – Komendant (...)Państwowej Straży Pożarnej w O..

SSA Paweł Czepiel SSA Zbigniew Ducki SSO (del.) Wojciech Żukowski

Sygn. akt I ACa 837/18

I ACz 979/18

UZASADNIENIE

Powód J. M. w ostatecznie sprecyzowanym powództwie domagał się zasądzenia od pozwanych W. C., B. M., Skarbu Państwa - (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. solidarnie kwoty 20 000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia pierwszej przeprowadzonej kontroli na nieruchomości powoda oraz zobowiązania pozwanych W. C. i B. M. do zamieszczenia w Gazecie (...) treści przeprosin wskazanych w piśmie na k. 177 akt, z tytułu naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci krzywdy jakiej doznał w związku z bezprawnymi kontrolami oraz ze złożeniem wniosku o ukaranie inicjującym postępowanie w sprawie(...)Sądu Rejonowego w O.. Podnosił, że bezprawność działania pozwanych wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K.w sprawie (...). Pierwotne żądanie zapłaty 8000 zł powód rozszerzył w związku z niestawiennictwem pozwanych na rozprawę upatrując w takim działaniu dalszego zniesławienia powoda.(k.139, 189- 190, 250)

Na uzasadnienie żądań powód podnosił, że postępowanie karne zostało wszczęte w związku z wnioskiem o ukaranie złożonym przez Komendanta (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. W. C.. Bezprawności działania pozwanych powód upatrywał w wystawieniu upoważnień do czynności kontrolno - rozpoznawczych na nieruchomości powoda, bez podstawy prawnej, podjęcia prób przeprowadzenia takich czynności, a następnie skierowaniu wniosku o ukaranie i udziału w prowadzonym postępowaniu karnym.

Pozwani W. C. i B. M. wniesli o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów zastępstwa procesowego. Zarzucili brak legitymacji biernej po stronie pozwanych, podnosząc, że wszystkie czynności, na które powołuje się powód pozwani wykonywali jako pracownicy w ramach stosunku służbowego jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej. Stosownie zaś do art. 417 k.c. odpowiedzialność za działania funkcjonariuszy publicznych ponosi Skarb Państwa. Zarzucali nadto, że swoje obowiązki służbowe wykonywali z należytą starannością i z zachowaniem wszelkich procedur. Dodatkowo zarzucali, że powód w żaden sposób nie udowodnił swojego roszczenia, w szczególności poniesionej krzywdy. (k. 43-45, 204)

Pozwany Skarb Państwa - (...)Państwa Straż Pożarna w O. wniósł (k.158-161, 204) o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Na uzasadnienie odpowiedzi na apelację podano, że powód nie wykazał swojego żądania, zarówno, co do zasady, jak i wysokości. Działający w imieniu pozwanego pracownicy wykonując obowiązki służbowe wykonywali je z należytą starannością i z zachowaniem wszelkich procedur, w zaistniałej sytuacji byli zobligowani do podjęcia działań na nieruchomości powoda, zaś powód został uniewinniony z przyczyn formalnych, nie merytorycznych. Podniesiono nadto, że zasadność interwencji potwierdził prawomocny wyrok Sądu Rejonowego wO. w sprawie(...) z dnia 26 września 2013r. oraz utrzymujący ten wyrok w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K.z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie sygn. akt (...), mocą których powód został uznany za winnego tego, że naruszył zasady bezpieczeństwa pożarowego składując materiały łatwopalne. Zarzucono, że powód nie udowodnił swojego roszczenia, nie wykazał, że odniósł szkodę lub krzywdę. Wskazano, że wykonywanie obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy publicznych, czy też złożenie wniosku o ukaranie czy też aktu oskarżenia nie prowadzi i nie może prowadzić do naruszenia dóbr osobistych, gdyż jest jedynie wykonywaniem w sposób prawidłowy i rzetelny obowiązków służbowych przewidzianych przez ustawę. Niezależnie od powyższego strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia powoda. Zgodnie z dyspozycją art. 442[1] § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Kontrola u powoda przez funkcjonariuszy pozwanego miała być przeprowadzona w dniu 7 sierpnia 2012 r. i w tym dniu powód uczestniczył w interwencji i znał tożsamość funkcjonariuszy Komendy Straży Pożarnej w O. i od tej daty należy liczyć termin przedawnienia, który upłynął w dniu 7 sierpnia 2015 r. Powód złożył wniosek o dopozwanie pozwanego Skarbu Państwa - Państwowej Straży Pożarnej w O. w dniu 3 listopada 2016r., a zatem po upływie terminu przedawnienia.

Wyrokiem z dnia 25 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w Kielcach:

- zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - (...)Straży Pożarnej w O. na rzecz J. M. kwotę 3 000,00 zł (trzy tysiące złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 3 listopada 2016 roku,
- oddalił powództwo przeciwko Skarbowi Państwa – (...)Straży Pożarnej w O. w pozostałej części,
- oddalił powództwo przeciwko pozwany W. C. i B. M.,
- zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - (...)Straży Pożarnej w O. na rzecz J. M. kwotę 1662,00 zł (jeden tysiąc sześćset sześćdziesiąt dwa złotych) tytułem kosztów procesu;
- odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

Wyrok wydano w oparciu o ustalenie, że powód J. M. jest współwłaścicielem nieruchomości położonej w miejscowości D.(...), gmina (...). Pismem z dnia 18 kwietnia 2012 r. Wójt Gminy (...)wystąpił do Komendanta (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. z prośbą o skontrolowanie nieruchomości położonej w D.Osiedle (...), stanowiącej własność Pana J. M., albowiem jak wynika z pisma mieszkańców graniczących z przedmiotową nieruchomością na działce gromadzi on dużą ilość materiałów łatwopalnych, których właściwości mogą spowodować pożar. Do pisma załączona została kserokopia pisma wnoszących o interwencję.

W dniu 7 maja 2012 r. zastępca Komendanta (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. wydał upoważnienie do przeprowadzenia czynności kontrolno- rozpoznawczych w zakresie kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych na posesji w miejscowości D. Osiedle (...)w dniu 18 maja 2012 r. W dniu 18 maja 2012 r. czynności kontrolne nie zostały przeprowadzone, z uwagi na nieobecność właścicieli.

W dniu 24 maja 2012 r. Komendant (...)Państwowej Straży Pożarnej W. C. wystawił kolejne upoważnienie do przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych na nieruchomości powoda w zakresie kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, termin kontroli wyznaczono na dzień 12 czerwca 2012 r. Odpis powyższego upoważnienia doręczony został powodowi.

W dniu 12 czerwca 2012 r. na miejsce kontroli udali się pracownicy Komendy (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. - B. M. i M. S.. Z treści sporządzonej notatki służbowej wynika, że kontrola nie została przeprowadzona, albowiem Pan J. M. po zapoznaniu się z aktami sprawy, zakwestionował upoważnienie pracowników do przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych jako bezpodstawnych i niezgodnych z obowiązującym prawem. Nie udzielił zgody na dokonanie czynności kontrolnych.

Pismem z dnia 15 czerwca 2012 r. Komendant (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. poinformował powoda, że czynności kontrolne zaplanowane były w związku z zawiadomieniem Wójta Gminy (...)w oparciu o art. 23 ust. 2 pkt 6 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej.

W dniu 15 czerwca 2012 r. Komendant (...)Państwowej Straży Pożarnej W. C. wystawił kolejne upoważnienie do przeprowadzenia czynności kontrolno- rozpoznawczych na nieruchomości powoda, których termin wyznaczono na dzień 7 sierpnia 2012 r.

Z treści notatki służbowej sporządzonej przez pracowników (...) B. M. i M. S. wynika, że w dniu 7 sierpnia 2012 r. udali się na posesję powoda celem przeprowadzania czynności kontrolno-rozpoznawczych zgodnie z otrzymanym upoważnieniem. Powód poinformował, że nie zgadza się na przeprowadzenie czynności na jego posesji, zakwestionował upoważnienie do przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych, podnosząc, że są one bezpodstawne i niezgodne z prawem. czynności nie zostały przeprowadzone, także po wezwaniu na interwencję patrolu Policji.

W dniu 19 października 2012 r. Komendant (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. skierował do Sądu Rejonowego w O. wniosek o ukaranie powoda J. M. obwinionego o to, że w dniu 7 sierpnia 2012 r. około godziny 10.00 w miejscowości D. Osiedle (...), gm. (...)uniemożliwił przeprowadzenie czynności kontrolno-rozpoznawczych z zakresu ochrony przeciwpożarowej przez uprawnionego strażaka Państwowej Straży Pożarnej, to jest za wykroczenie z art. 82a § 3 k.w.

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w O. w sprawie sygn. akt(...) uznał obwinionego J. M. za winnego czynu zarzucanego mu we wniosku o ukaranie, stanowiącego wykroczenie z art. 82 a § 3 k.w. i wymierzył mu karę grzywny w kwocie 500 zł.

Na skutek apelacji powoda J. M. Sąd Okręgowy w K.wyrokiem z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie sygn. akt (...) zmienił zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że obwinionego J. M. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu wykroczenia z art. 82 a § 3 k.w. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że działanie Komendanta (...)PSP w O. nie miało podstawy prawnej. Wystawiane upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych na nieruchomości powoda powołują się na podstawę prawną art. 23 ustawy z 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 12, poz. 68 z późn. zm.) bez bliższego sprecyzowania, o którą konkretnie podstawę chodzi, w sytuacji, gdy powołany przepis w art. 23 ust. 2 pkt 1-7 jednoznacznie wskazuje na konkretne podstawy tej kontroli. W art. 23 ust. 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o Państwowej Straży Pożarnej w pkt 1 stwierdzono, że upoważnienie do przeprowadzania czynności kontrolno- rozpoznawczych powinno zawierać określenie podstawy prawnej przeprowadzenia tych czynności. Upoważnienie zatem, nie może ograniczać się, tak jak to miało miejsce

w rozpoznawanej sprawie do ogólnikowego powołania się na treść przepisu art. 23 ustawy. Taka sytuacja prowadzi bowiem do nadużyć i nieporozumień, co niewątpliwie miało miejsce w przedmiotowej sprawie. W ust. 2 pkt 6 art. 23 cyt. ustawy o PSP, na który to przepis powołał się Komendant (...)w O. wyjaśniając w piśmie z dnia 15 czerwca 2012 r. powód kontroli, zawiadomienie wójta i pozostałych wymienionych tam podmiotów skierowane do Państwowej Straży Pożarnej może mieć związek tylko i wyłącznie z działalnością gospodarczą, o czym mowa w art. 78 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. W razie powzięcia wiadomości o wykonywaniu działalności gospodarczej niezgodnie z przepisami ustawy, a także w razie stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia, niebezpieczeństwa powstania szkód majątkowych w znacznych rozmiarach, stwierdzenie naruszenia środowiska organy gminy są obowiązane do podjęcia stosownych działań- niezwłocznego zawiadomienia właściwych organów administracji publicznej. Wyrazem tej zasady jest między innymi cytowany przepis art. 23 ust. 2 ustawy o PSP. Skoro zatem powód nie był osobą prowadząca działalność gospodarczą, podstawy prawnej do przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych na posesji powoda w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych nie mógł stanowić przepis art. 23 ust. 2 pkt 6 ustawy o PSP.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd I instancji zważył, że stosownie do art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia dopełniła czynności niezbędnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Katalog dóbr osobistych podlegających ochronie mający otwarty charakter zawiera przepis art. 23 k.c. stanowiąc, iż dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

W myśl art. 24 § 1 k.c. ochrona przysługuje jedynie przed bezprawnym zagrożeniem lub naruszeniem dobra osobistego, a zatem nie każde zagrożenie lub naruszenie dobra osobistego uzasadnia jego ochronę. W przepisie tym ustanowione zostało domniemanie naruszenia dobra osobistego. Domniemanie to podlega obaleniu poprzez wykazanie uprawnienia do określonego działania, przy czym ciężar dowodu braku bezprawności działania spoczywa na osobie, której zarzucono naruszenie dobra osobistego. Musi ona wykazać, że była do tego uprawniona. Sytuacjami wyłączającymi bezprawność działania mogą być między innymi: działanie w ramach obowiązującego porządku prawnego, wykonywanie prawa podmiotowego, w warunkach nie wskazujących na jego nadużycie, nieistnienie zasługującego na ochronę interesu. W razie wystąpienia okoliczności wyłączających bezprawność zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego ochrona nie przysługuje. O bezprawności decyduje wyłącznie kryterium obiektywne. Naruszenie dobra osobistego może być bezprawne jeżeli jest ono sprzeczne z szeroko rozumianym porządkiem prawnym (normami prawa lub zasadami współżycia społecznego).

Powód wystąpił z żądaniem ochrony dóbr osobistych podnosząc, iż na skutek działania pozwanego naruszone zostały jego dobra osobiste takie jak dobre imię, cześć. Niewątpliwym jest, iż godność człowieka, jego dobre imię (sława, reputacja), cześć podlegają ochronie przewidzianej w kodeksie cywilnym oraz art. 47 Konstytucji RP. Cześć, dobre imię, dobra sława są pojęciami obejmującymi wszystkie dziedziny jego życia osobistego, zawodowego i społecznego. Naruszenie dobrego imienia może nastąpić przez pomówienie ujemne postępowanie w życiu osobistym lub rodzinnym, jak i przez zarzucenie niewłaściwego postępowania w życiu zawodowym, społecznym naruszające dobre imię danej osoby.

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd uznał, że do naruszenia dóbr osobistych powoda doszło na skutek złożenia do Sądu Rejonowego w O. wniosku o ukaranie powoda o to, że w dniu 7 sierpnia 2012 r. w miejscowości D. Osiedle (...)uniemożliwił przeprowadzenie czynności kontrolno-rozpoznawczych z zakresu ochrony przeciwpożarowej przez uprawnionego strażaka Państwowej Straży Pożarnej, to jest za wykroczenie z art. 82 a § 3

k.w., co skutkowało wszczęciem przeciwko powodowi postępowania karnego, zakończonego ostatecznie wyrokiem uniewinniającym powoda od zarzucanego mu czynu.

W ocenie Sądu powyższemu działaniu należy przypisać cechy bezprawności. W polskiej doktrynie cywilistycznej panuje obiektywne pojęcie bezprawności według którego bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego. Jednakże działanie na podstawie przepisu (albo w ramach porządku prawnego) obejmuje liczne sytuacje, gdy przepisy prawa (normy prawne) zezwalają na ingerencję w sferę cudzych dóbr osobistych. W orzecznictwie konsekwentnie przyjmuje się, że działanie w ramach porządku prawnego, podjęte w obronie uzasadnionego interesu społecznego, stanowi okoliczność wyłączającą bezprawność postępowania naruszcyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 r., II CKN 262/98, z dnia 9 maja 2000 r., IV CKN 31/00). Działanie w ramach porządku prawnego, by wyłączyć bezprawność, musi być dokonane w granicach określonych tym porządkiem prawnym, pozostawać w zgodzie z obowiązującymi przepisami, powinno być rzeczowe, obiektywne, podjęte z należyłą ostrożnością i przez osobę uprawnioną. Należy zgodzić się z zarzutami pozwanych, że sam fakt wniesienia wniosku o ukaranie lub aktu oskarżenia skutkujący następnie wyrokiem uniewinniającym nie stanowi automatycznie o bezprawności działania organów władzy publicznej. Tak też wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 stycznia 2005r., sygn. SK 60/03, OTK- A 2005/1/2 wskazując, iż „czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości (prokuratury i sądu) związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków, nie mają w żadnym sensie charakteru działań nielegalnych ze względu na to, że postępowanie karne zakończyło się prawomocnym wyrokiem uniewinniającym. Zgodne z prawem czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków, nie nabierają charakteru działań nielegalnych przez to, że postępowanie karne zakończone zostało prawomocnym uniewinnieniem.”

W ocenie Sądu I instancji w przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że Komendant (...)Państwowej Straży Pożarnej uprawniony i obowiązany jest w ramach swoich kompetencji ustawowych do składania między innymi do sądu wniosków o ukaranie. Należy jednak podkreślić, że złożenie wniosku o ukaranie przeciwko powodowi skutkujące wszczęciem postępowania karnego w sprawie (...) było nieuprawnione i nie znajdujące oparcia w obowiązujących przepisach. Sąd w tym zakresie podzielił w całości rozważania faktyczne i prawne poczynione przez Sąd Okręgowy w K.w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie(...)Poza przedmiotem niniejszego postępowania pozostaje ustalenie obiektywnej zasadności podejmowanych czynności na nieruchomości powoda, ocena, czy stwarzał on zagrożenie przeciwpożarowe i tym samym treść wyroku wydanego w sprawie (...)Sądu Rejonowego w O., skoro treścią zarzutu objętego złożonym wnioskiem o ukaranie było utrudnienie przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych z zakresu ochrony przeciwpożarowej w dniu 7 sierpnia 2012 r. w sytuacji, gdy na podstawie wydanego upoważnienia czynności takie nie mogły zostać przeprowadzone. Uniemożliwienie ich przeprowadzenia przez powoda nie stanowiło zatem wykroczenia i nie rodziło po stronie pozwanego Skarbu Państwa - (...)Państwowej Straży Pożarnej ustawowego uprawnienia do złożenia wniosku o ukaranie. Wyrok uniewinniający nie był skutkiem odmiennej oceny dowodów, odmiennej interpretacji prawa materialnego, ale wynikał z braku podstaw prawnych do skierowania wniosku o ukaranie. Działanie Skarbu Państwa w tym zakresie było zatem bezprawne i zawinione.

Powodowi przysługuje zatem, w ocenie Sądu I instancji, ochrona przewidziana w art. 24 k.c. w związku z art. 448 k.c.

Przypisanie człowiekowi faktu popełnienia wykroczenia, prowadzone postępowanie karne, jak również faktu skazania go przez sąd I instancji za to wykroczenie stanowi niewątpliwie zdyskredytowanie go jako osoby uczciwej, przestrzegającej porządku prawnego, prowadząc do naruszenia dobrego imienia, czci i godności. Niewątpliwie stwierdzenie takie w powszechnym odczuciu prowadzi do ujemnej oceny osoby, której są przypisywane. Dobra osobiste są szczególnie narażone na uszczerbek przy wykonywaniu władzy publicznej. Jak stwierdził SN w wyroku z dnia 2 października 2007 r. (II CSK 269/07, LEX nr 315849), stosownie do treści art. 30 Konstytucji RP, przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim tam, gdzie państwo działa w ramach imperium, realizując swoje zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka.

Sąd I instancji uznał powództwo za uzasadnione wyłącznie w stosunku do pozwanego Skarbu Państwa - (...)Państwowej Straży Pożarnej w O.. Wniosek o ukaranie wniesiony został przez Komendanta (...)Państwowej Straży Pożarnej jako organ uprawniony, w zakresie wykonywania ustawowych kompetencji, nie zaś pozwanego W. C. jako osobę fizyczną. Zgodnie zaś z art. 417 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. W przepisie art. 417 k.c. chodzi o czynności faktyczne i prawne, które pozostają w ścisłym, funkcjonalnym związku z wykonywaniem władzy publicznej, a takie w niniejszej sprawie zostały podjęte.

Sąd I instancji nie podzielił zarzutu przedawnienia podniesionego przez pozwanego Skarbu Państwa. W ocenie Sądu datą, w której powód dowiedział się o szkodzie oraz osobie obowiązanej do jej naprawienia jest data wydanego przez Sąd Okręgowy w K.w sprawie(...) wyroku uniewinniającego powoda od popełnienia zarzucanego mu czynu, to jest od dnia 30 grudnia 2013r.

Stosownie do art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego, sąd może przyznać temu, czyje dobro zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Mając na uwadze okoliczności sprawy, skutki działania pozwanego Sąd I instancji zasądził tytułem zadośćuczynienia kwotę 3000 zł, uznając, iż kwota ta jest adekwatna do doznanego przez powoda krzywdy. Powód prawomocnym wyrokiem karnym został uniewinniony od popełnienia zarzucanego mu czynu, a zatem jego krzywda została częściowo zrekompensowana. Nie zostało wykazane nadto, aby działanie pozwanego Skarbu Państwa spowodowało inne negatywne konsekwencje dla dobrego imienia powoda. Przedmiotem oceny i rozważań Sądu w niniejszej sprawie nie było objęte postępowanie prowadzone w sprawie(...)Sądu Rejonowego w O.. Od kwoty zadośćuczynienia Sąd zasądził odsetki od daty doręczenia pozwanemu wezwania do udziału w sprawie w charakterze pozwanego, albowiem od tej daty pozwany pozostawał w zwłoce.

Sąd I instancji oddalił powództwo w pozostałej części, jak również powództwo w stosunku do pozostałych pozwanych. W ocenie Sądu powód nie wykazał, aby zarządzenie czynności kontrolno-rozpoznawczych naruszyło dobra osobiste powoda, tym bardziej, że czynności takie nie zostały przeprowadzone wobec sprzeciwu powoda.

Sąd I instancji zasądził od pozwanego Skarbu Państwa na rzecz powoda na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. poniesione przez niego koszty procesu związane z uiszczeniem opłaty od pozwu w zakresie uwzględnionego żądania zapłaty w wysokości 150 zł, jak również koszty stawienia na rozprawę w kwocie 1512 zł (7 terminów rozpraw- koszt dojazdu na jedną rozprawę w kwocie 108 zł (180 km x 0,60) stosownie do treści art. 91 w związku z art. 85 i nast. ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy i przedmiot prowadzonego postępowania Sąd I instancji odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu na rzecz pozwanych W. C. i B. M. oraz na rzecz Skarbu Państwa w zakresie oddalonej części powództwa. Powód występował bez udziału profesjonalnego pełnomocnika, zaś swoją krzywdę upatrywał w działaniu konkretnych osób fizycznych wydających określone decyzje i uczestniczących w podejmowanych czynnościach.

Apelację (k. 298) od wyroku wniosła strona pozwana Skarb Państwa – Komendant (...)Straży Pożarnej w O., zaskarżając go co do pkt I w zakresie w jakim zasądzono od tej strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 3000 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami oraz co do pkt IV w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 24 § 1 k.c. w zw. zw. z art. 448 k.c. polegające na ich błędnym zastosowaniu wynikające z błędnego przyjęcia, iż naruszone zostały dobra osobiste powoda w postaci dobrego imienia, czci i godności, co uzasadniało zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia za rzekomo poniesione krzywdy,

- art. 117 § 1 k.c. w zw. art. 442[1] § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie wynikające z błędnego przyjęcia za datę początkową przedawnienia dnia 30 grudnia 2013 r. kiedy to Sąd Okręgowy w K.wydał wyrok w sprawie sygn. akt (...) w sytuacji

gdy powód faktyczną wiedzę powziął w dniu 7 sierpnia 2012 r. w czasie kontroli, która stanowiła asumpt do złożenia wniosku o ukaranie, podczas gdy wniosek o dopozwanie Skarbu Państwa powód złożył dopiero w dniu 3 listopada 2016 r. i w konsekwencji roszczenie powoda jest przedawnione,

- art. 481 § 1 w zw. z art. 448 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie i zasądzenie ustawowych odsetek za opóźnienie od dnia 3 listopada 2016 r. podczas gdy we wskazanej dacie pozwany nie miał możliwości ustalenia wysokości ewentualnej krzywdy pozwanego (którą niezależnie od tego kwestionuje) i związanego z nim zadośćuczynienia a ich ostateczna konkretyzacja mogła nastąpić dopiero w momencie wydania wyroku,

Zarzuciła nadto naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 328 § 2 k.p.c. przez brak wskazania w uzasadnieniu wyroku na jakich dowodach się oparł, a jakim dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej i zaniechanie wskazania okoliczności, które legły u podstaw zasądzenia kwoty 3000 zł na rzecz powoda i poprzestanie w tym zakresie na lakonicznym stwierdzeniu, że kwota ta jest adekwatna do doznanej przez powoda krzywdy,

- art. 232 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 oraz art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów, wyrażające się w uznaniu, że roszczenie powoda było uzasadnione i zostało udowodnione, mimo że powód nie przedstawił jakichkolwiek dowodów potwierdzających zasadność roszczenia.

Powołując się na powyższe zarzuty wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji strona pozwana zarzuciła, że bezspornym jest, że w dniu 7 sierpnia 2012 r. nie doszło do przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych z zakresu ochrony przeciwpożarowej wobec oporu powoda. Sam fakt, że Sąd Odwoławczy zmienił rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w O.nie oznacza, że dobra osobiste powoda zostały naruszone przez zainicjowane wobec niego postępowania karnego. Konieczne jest wykazanie, że brak było obiektywnych okoliczności, w świetle których przekonanie pozwanego zasługiwało na usprawiedliwienie. Strona pozwana działała w ramach porządku prawnego. Przy przyjęciu stanowiska Sądu I instancji w każdej sprawie w której doszło do niewinnienia oskarżonego w postępowaniu karnym czy w sprawie o wykroczenie, osoba przeciwko której skierowano akt oskarżenia mogłaby wystąpić z roszczeniami wobec Skarbu Państwa, co nie może zostać zaakceptowane.

Apelację (k. 318) od wyroku wniósł również powód, zaskarżając go w zakresie pkt I oraz III i wnosząc o jego uchylenie w tej części o ponowne rozpoznanie sprawy.

W uzasadnieniu zarzucił, że przyznane zadośćuczynienie uważa za zredukowane do minimum. Oświadczył, że niesłusznie Sąd I instancji uznał powództwo za uzasadnione wyłącznie w stosunku do Skarbu Państwa. Wniosek o ukaranie złożył do sądu pozwany W. C. jako osoba fizyczna, wykorzystując funkcję Komendanta (...) w sytuacji gdy do przeprowadzania jakichkolwiek kontroli na terenie budowy prowadzonej przez powoda uprawniony był wyłącznie nadzór budowlany. W ocenie pozwanego warunkiem rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności pozwanych W. C. i B. M. było przesłuchanie ich na rozprawie. Bezprawne postępowanie pozwanych skutkowało nadużyciem gospodarczym. Sąd I instancji zasądzając kwotę 3000 zł zadośćuczynienia mylnie uznał, że kwota ta jest adekwatna do doznanej przez powoda krzywdy – straty materialnej prowadzonej systemem gospodarczym budowy, zaprzestanej od 2013 r. z uwagi na rozstrój zdrowia.

Pozwani W. C. i B. M. nie mieli prawa powoływać się w postępowaniu cywilnym na okoliczności wyłączające lub ograniczające ich odpowiedzialność. O nieuczciwości i złośliwości działania pozwanych świadczy również fakt niestawiennictwa na rozprawie i nadużycie gospodarcze.

Sąd I instancji mógł na podstawie zgromadzonego materiału zająć bardziej niekorzystne stanowisko dla pozwanych. Jeżeli natomiast udowodnienie wysokości żądania było utrudnione mógł w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. Sprawa nie została wyjaśniona co do stanowczego rozstrzygnięcia. Obowiązek zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy i wykrycia obiektywnej prawdy wynikający z art. 3 k.p.c. ma pierwszeństwo przed obowiązkiem szybkiego zakończenia procesu.

Sąd miał obowiązek przytoczyć argumenty, które zdecydowały, że pozwani zostali zwolnieni z obowiązku przeprosin w prasie i powinny one znaleźć wyraz w uzasadnieniu.

Powód wskazał, że wyrok wstępny nie kończy postępowania.

Na **rozprawie w dniu 27 lutego 2019 r.** powód i jego pełnomocnik sprecyzowali, że złożoną apelacją nie zaskarżyli orzeczenia w stosunku do pozwanego Skarbu Państwa a jedynie w stosunku do pozwanych W. C. i B. M., domagając się zasądzenia kwoty 20.000 zł oraz przeproszenia w zakresie sprecyzowanym w toku postępowania.

Zażalenie (k. 271) na rozstrzygnięcie zawarte w pkt V wyroku wniosła pozwana B. M., zarzucając naruszenie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. i wnosząc o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie kosztów procesu obejmujących koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3600 zł stosownie do § 2 pkt 5 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Na uzasadnienie zażalenia podała, że powód jest osobą majątną, posiada nieruchomości w W. przedstawiającą wysoką wartość i pobiera emeryturę wojskową w znacznej wysokości. Nieobciążanie powoda kosztami procesu jest niesprawiedliwe i niezgodne z zasadami słuszności, tym bardziej, że działania powoda w ocenie pozwanej podejmowane były wyłącznie z czystej uprzejmości i chęci dokuczenia pozwanej, o czym świadczy rozszerzanie powództwa po kolejnych rozprawach, na które pozwani się nie stawili oraz forma i treść pism procesowych powoda.

Zażalenie (k. 276) na rozstrzygnięcie zawarte w pkt V wyroku wniósł również pozwany W. C., zarzucając naruszenie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. i wnosząc o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie kosztów procesu obejmujących koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3600 zł stosownie do § 2 pkt 5 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Na uzasadnienie zażalenia podał, że powód jest osobą majątną, posiada nieruchomości w W. przedstawiającą wysoką wartość i pobiera emeryturę wojskową w znacznej wysokości. Nieobciążanie powoda kosztami procesu jest niesprawiedliwe i niezgodne z zasadami słuszności, tym bardziej, że działania powoda w ocenie pozwanej podejmowane były wyłącznie z czystej uprzejmości i chęci dokuczenia pozwanej, o czym świadczy rozszerzanie powództwa po kolejnych rozprawach, na które pozwani się nie stawili oraz forma i treść pism procesowych powoda.

W **odpowiedzi na apelację Skarbu Państwa** (k. 346) powód oświadczył, że pozwani W. C. i B. M. pozbawili go nie tylko czci i godności, ale również doprowadzili do rozstroju zdrowia. Żądanie oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda kosztów postępowania jest niedopuszczalne.

W **odpowiedzi na zażalenie pozwanego W. C.** (k. 323) powód oświadczył, że pozwany jest winny zaistniałej sytuacji i licznych procesów i kosztów.

W **odpowiedzi na apelację powoda** (k. 352) pozwany W. C. wniósł o jej oddalenie w całości i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W **odpowiedzi na apelację powoda** (k. 354) pozwana B. M. wniosła o jej oddalenie w całości i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego Skarbu Państwa okazała się zasadna, zaś apelacja powoda okazała się bezzasadna.

Podniesione w obu apelacjach zarzuty odnoszące się do treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie skutkowały wprowadzeniem zmian zaskarżonego wyroku. Przypomnieć w tym miejscu należy, że uzasadnienie wyroku które wyjaśnia przyczyny, dla jakich orzeczenie zostało wydane, jest sporządzane już po wydaniu wyroku. Zatem wynik sprawy z reguły nie zależy od tego, jak napisane zostało uzasadnienie i czy zawiera ono wszystkie wymagane elementy. Z tych przyczyn zarzut naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu całkowicie uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia z dnia 7 stycznia 2010 r., II UK 148/09, LEX nr 577847; z dnia 2 grudnia 2014 r. I UK 139/14, LEX nr 1621322; z dnia 28 listopada 2014 r. I CSK 735/13, LEX nr 1545043; z dnia 8 października 2009 r. II CSK 153/09, LEX nr 553674). Uzasadnienie zaskarżonego wyroku pozwala na odtworzenie toku rozumowania, które doprowadziło Sąd I instancji do wydania rozstrzygnięcia. Tak sporządzone uzasadnienie pozwala na kontrolę instancyjną wyroku.

Bezzasadny okazał się również podniesiony w apelacji strony pozwanej zarzut naruszenia art. 232 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 oraz art. 233 § 1 k.p.c. polegającego na przekroczeniu przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów, wyrażające się w uznaniu, że roszczenie powoda było uzasadnione i zostało udowodnione, mimo że powód nie przedstawił jakiegokolwiek dowodów potwierdzających zasadność roszczenia. O naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. mającym wpływ na wynik sprawy można mówić w sytuacji, gdy skutek wadliwej oceny dowodów sąd orzekający dokonał wadliwych ustaleń faktycznych. Skuteczne podniesienie tego zarzutu wymaga zatem wskazania na konkretne okoliczności faktyczne mające znaczenie dla rozstrzygnięcia, które wskutek błędnej oceny dowodów nie zostały przez sąd ustalone, albo na konkretne okoliczności faktyczne, które miały znaczenie dla rozstrzygnięcia i które zostały przez sąd ustalone, mimo, że prawidłowo oceniony materiał dowodowy nie dawał podstaw do ich ustalenia. Natomiast apelująca strona pozwana nie wskazuje żadnych skonkretyzowanych okoliczności faktycznych, które w jej ocenie miały zostać przez Sąd I instancji niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy ustalone lecz w istocie ogranicza się do zakwestionowania zasadności dokonanej przez ten Sąd oceny zasadności powództwa dokonanej w oparciu o poczynione ustalenia faktyczne.

Bezzasadny jest również podniesiony w apelacji powoda zarzut, iż sprawa nie została wyjaśniona co do stanowczego rozstrzygnięcia. Powód nie wskazał bowiem w apelacji żadnych konkretnych faktów, których Sąd I instancji nie ustalił, a które w jego ocenie miałyby znaczenie dla rozstrzygnięcia. Nie można bowiem uznać aby faktami takimi były zawarte w uzasadnieniu apelacji ogólnikowe twierdzenia o nadużyciach gospodarczych. Natomiast zarzuty braku ustalenia przez Sąd I instancji dalszych „nieujawnionych faktów”, które nie zostały ustalone w wyroku karnym są bezzasadne już z tej tylko przyczyny, że powód tych faktów nie wskazał.

Bezzasadne są również zarzuty apelacji powoda odnoszące się do nieprzeprowadzenia dowodu z przesłuchania pozwanych W. C. i B. M. jako strony. Wskazać należy, że zarządzeniem z dnia 14 kwietnia 2017 r. (k. 179) pozwani zostali wezwani na rozprawę w dniu 8 czerwca 2017 r. do osobistego stawiennictwa celem przesłuchania w charakterze strony. Pozwani nie stawili się i w takim wypadku decyzja Sądu I instancji o pominięciu przesłuchania pozwanych znajdowała pełne uzasadnienie w uregulowaniu zawartym w art. 302 § 1 zd. 2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji Sąd Apelacyjny akceptuje i czyni podstawą rozstrzygnięcia w sprawie, zaś zbędnym jest powtarzanie ich w tym miejscu.

Zarzuty apelacji powoda odwołujące się do rzekomo „wstępnego” charakteru zaskarżonego wyroku są bezzasadne. Zarówno treść jak i uzasadnienie wyroku z dnia 25 stycznia 2018 r. jednoznacznie wskazują, że nie jest to wyroku wstępny w rozumieniu art. 318 k.p.c. gdyż nie rozstrzyga on wyłącznie o zasadzie, ale w sposób całościowy o wszystkich roszczeniach dochodzonych przez powoda.

Z kolei podniesiony w apelacji stron pozwanej zarzut naruszenia art. 24 § 1 k.c. w zw. zw. z art. 448 k.c. polegające na ich błędnym zastosowaniu wynikające z błędnego przyjęcia, iż naruszone zostały dobra osobiste powoda w postaci dobrego imienia, czci i godności, co uzasadniało zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia za rzekomo

poniesione krzywdy okazał się zasadny. Bezzasadne natomiast okazały się zarzuty apelacji powoda zmierzające do zakwestionowania oddalenia powództwa w stosunku do pozwanych W. C. i B. M.. Przypomnieć w tym miejscu należy, że powód jako okoliczności mające skutkować naruszeniem jego dóbr osobistych powoływał fakt wykonywania u powoda kontroli oraz fakt skierowania do sądu wniosku o ukaranie za wykroczenie, które to postępowanie zakończyło się ostatecznie wydaniem wyroku uniewinniającego powoda. Wskazać w tym miejscu należy, że zarówno odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych (art. 24 k.c. 448 k.c.) jak i odpowiedzialność za wyrządzenie szkody majątkowej (art. 417 § 1 k.c. – w odniesieniu do pozwanego Skarbu Państwa, zaś art. 415 k.c. – w odniesieniu do pozwanych B. M. i W. C.) wiążą odpowiedzialność za zachowaniem o charakterze obiektywnie bezprawnym, tj. sprzecznym z porządkiem prawnym. Ponadto zachowanie takie musi albo skutkować naruszeniem dóbr osobistych w rozumieniu art. 23 k.c. albo wywoływać jako normalne następstwo szkodę. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że w dniach 18 maja 2012 r., 12 czerwca 2012 r. i 7 sierpnia 2012 r. funkcjonariusze (...)Komendy Państwowej Straży Pożarnej w O. podjęli próby przeprowadzenia kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych na należącej do powoda nieruchomości. Wśród tych funkcjonariuszy była również pozwana B. M., zaś pozwany W. C. pełnił w tym czasie funkcję (...) Komendanta Państwowej Straży Pożarnej w O.. Podjęcie próby przeprowadzenia w/ w kontroli nie może jednak zostać zakwalifikowane jako zdarzenie skutkujące naruszeniem jakiegokolwiek dobra osobistego powoda. W szczególności nie wchodzi tutaj w grę naruszenie czci i dobrego imienia powoda, gdyż zachowanie takie nie jest zdatne dóbr takich naruszyć. Nie wynika z ustalonego stanu faktycznego aby skutek podjętych przez funkcjonariuszy działań doszło jakiegokolwiek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia powoda ani aby doszło do naruszenia nietykalności mieszkania powoda. Ostatecznie bowiem funkcjonariusze nie zostali do kontroli dopuszczeni. Nie wynika również z ustalonego stanu faktycznego aby zachowania te spowodowały jakikolwiek uszczerbek w majątku powoda. Już z tych tylko przyczyn roszczenia wywodzone z faktu podjęcia próby kontroli na nieruchomości powoda są bezzasadne. Zarazem nie zachodzą podstawy do uznania, że podjęcie próby wykonania kontroli miało charakter obiektywnie bezprawny. Wprawdzie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli przewidziane w art. 23 ust. 4, 7 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1313 ze zm. dalej cytowana jako u.p.s.p.), którymi legitymowali się funkcjonariusze, wykazywały wadę w postaci braku wskazania szczegółowej podstawy prawnej przeprowadzonej kontroli, które to braki wskazane zostały w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w K.z dnia 30 grudnia 2013 r. (sygn.. akt(...)). Wszelako okoliczność ta nie rozstrzyga o obiektywnej bezprawności zachowań przedsięwziętych przez funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej. Wprawdzie skutkiem braku prawidłowo wystawionego upoważnienia było to, że powód odmawiając zgody na przeprowadzenie kontroli nie dopuścił się wykroczenia z art. 82a § 3a kodeksu wykroczeń i w konsekwencji został od zarzutu popełnienia tego wykroczenia uniewinniony. Wszelako nie można tego stanu rzeczy stawiać na równi z bezprawnością samej próby podjęcia kontroli. Wadliwość upoważnienia dla funkcjonariuszy nie jest bowiem równoznaczna z brakiem podstaw do przeprowadzenia samej kontroli, jeżeli weźmie się pod uwagę, że nawet jeżeli podstawą kontroli nie mógł być art. 23 ust. 2 pkt 6 u.p.s.p. gdyż powód nie prowadził działalności gospodarczej (na co zwrócono uwagę w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 grudnia 2013 r.), to dostateczną podstawą do jej przeprowadzenia było, zgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 7 u.p.s.p., wystąpienie istotnych nowych okoliczności w zakresie stanu bezpieczeństwa na terenie działania komendy (...) Państwowej Straży Pożarnej. Jako okoliczność taką można zakwalifikować składowanie materiałów palnych przy granicy działki w sposób naruszających zasady bezpieczeństwa pożarowego, co – jak wynika z wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 26 września 2013 r. (sygn. akt (...)), utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w K.z dnia 29 kwietnia 2014 r. (sygn. akt(...)) - powód czynił do dnia 11 października 2012 r. Dla oceny, iż podjęcie przez powołany do tego organ próby przeprowadzenia kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych nie było bezprawne w rozumieniu art. 24 § 1 i 417 § 1 k.c., nie ma natomiast znaczenia skąd organ ten powziął wiedzę o możliwości powstania zagrożenia pożarowego ani to, czy upoważnienie jakie wystawił w celu przeprowadzenia takiej obiektywnie uzasadnionej kontroli w pełni odpowiadało wymogom przewidzianym w art. 23 ust. 8 u.p.s.p. Brak jest również podstaw do uznania aby okoliczność, że na nieruchomości powoda była prowadzona budowa, wykluczał kompetencję Komendanta (...)Państwowej Straży Pożarnej do wykonywania na tej nieruchomości kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych w trybie art. 23 u.p.s.p. Powoływane w apelacji okoliczności dotyczące niestawiennictwa pozwanych W. C. i B. M. na rozprawach w niniejszej sprawie oraz bliżej

niesprecyzowanych nadużyć gospodarczych, których mieli się dopuścić, również nie świadczą o bezprawności podjęcia kontroli, w szczególności zaś nie świadczą aby kontrole te zostały podjęte w celu szykanowania powoda.

Brak jest również podstaw do oceny, że cechy obiektywnej bezprawności wykazuje złożenie w dniu 19 października 2012 r. przez W. C. jako Komendanta (...)Państwowej Straży Pożarnej w O. w sprawie(...) do Sądu Rejonowego w O. wniosku o ukaranie powoda za wykroczenie polegające na uniemożliwieniu przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych z zakresu ochrony przeciwpożarowej przez uprawnionego strażaka Państwowej Straży Pożarnej. Czynność ta została wykonana przez organ do tego powołany z mocy art. 17 § 3 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Zgodzić przy tym należy się ze stanowiskiem prezentowanym w apelacji strony pozwanej, że sam fakt, że Sąd Okręgowy w K.zmienił rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w O. i powoda od popełnienia zarzucanego wykroczenia uniewinnił, nie oznacza, że dobra osobiste powoda zostały naruszone przez zainicjowane wobec niego postępowania karne. Forma wniosku o ukaranie nie zawiera sformułowań obiektywnie mogących naruszyć cześć powoda. Natomiast z przeprowadzonego postępowania nie wynika aby osoba składająca w imieniu strony pozwanej wniosek o ukaranie powoda działała ze świadomością, że powód w rzeczywistości wykroczenia nie popełnił. Wręcz przeciwnie, okoliczność że Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2013 r. uznał powoda za winnego czynu zarzucanego mu we wniosku o ukaranie, a dopiero w wyniku kontroli instancyjnej powód został uniewinniony, nakazuje przyjąć, że Komendant (...)Straży Pożarnej w O. miał dostateczne podstawy do tego, aby z wnioskiem o ukaranie powoda wystąpić. Wystąpienie w takich okolicznościach z wnioskiem o ukaranie nie może być zatem zakwalifikowane jako bezprawne naruszenie dóbr osobistych w rozumieniu art. 24 § 1 k.c. ani jako sprzeczne z prawem wykonywanie władzy publicznej w rozumieniu art. 417 § 1 k.c. Nietrafna jest zatem wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ocena, iż złożenie tego wniosku było bezprawne i zawinione. Natomiast powoływane w apelacji powoda okoliczności dotyczące niestawienia pozwanych W. C. i B. M. na rozprawach w niniejszej sprawie oraz bliżej niesprecyzowanych nadużyć gospodarczych, których mieli się dopuścić, nie świadczą o bezprawności złożenia wniosku o ukaranie powoda, ani nie świadczą o tym, że wniosek ten został złożony złośliwie w celu szykanowania powoda.

Powyższy stan rzeczy wyklucza możliwość uwzględnienia powództwa, zarówno w odniesieniu do pozwanego Skarbu Państwa jak i w odniesieniu do pozwanych W. C. i B. M.. Nie są bowiem spełnione przesłanki odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych przewidziane w art. 24 § 1 k.c. gdyż brak jest bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda. Nie są również spełnione przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej określone w art. 417 § 1 k.c. i w art. 415 k.c. Wbrew zarzutom apelacji powoda, powód nie może zatem skutecznie domagać się ani złożenia oświadczenia, ani odszkodowania za szkodę niemajątkową wynikłą z naruszenia dóbr osobistych (zadośćuczynienia) ani odszkodowania za szkodę majątkową od żadnego pozwanych. Nietrafnie zatem Sąd I instancji zasądził od pozwanego Skarbu Państwa zadośćuczynienie w kwocie 3000 zł, albowiem w braku bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda nie było podstaw do zasądzenia na rzecz powoda jakiegokolwiek zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Z kolei zarzuty apelacji powoda, iż zadośćuczynienie zasądzono w zaniżonej wysokości są bezzasadne, gdyż powodowi w ogóle zadośćuczynienie się nie należy. Trafne natomiast okazało się rozstrzygnięcie Sądu I instancji oddalające powództwo w stosunku do Skarbu Państwa w pozostałym zakresie oraz oddalające powództwo w stosunku do pozwanych B. M. i W. C..

Odnosząc się do pozostałych zarzutów naruszenia prawa materialnego podniesionych w apelacji strony pozwanej wskazać należy, że w zakresie roszczeń majątkowych wywodzonych z faktu przystąpienia do wykonywania kontroli na nieruchomościach powoda termin przedawnienia przewidziany w art. 442[1] § 1 k.c. należałoby faktycznie liczyć od dni, w których powód dowiadywał się o kolejnych próbach kontroli. Natomiast w zakresie dotyczącym roszczeń majątkowych wywodzonych z faktu złożenia wniosku o ukaranie termin ten należy faktycznie – tak jak to uczynił Sąd I instancji - liczyć od dnia wyroku uniewinniającego powoda, a zatem od dnia 30 grudnia 2013 r. Natomiast zarzut naruszenia art. 481 § 1 w zw. z art. 448 k.c. byłby uzasadniony jedynie w takim zakresie, w jakim dotyczy odsetek zasądzonych za okres od dnia 3 listopada 2016 r. do dnia Faktem jest wprawdzie, że powód wniosek o dopozwanie Skarbu Państwa złożył w dniu 3 listopada 2016 r. Wszelako z akt sprawy nie wynika aby powód wzywał przedprocesowo Skarb Państwa do dobrowolnego zaspokojenia dochodzonych przezeń

roszczeń o świadczenia pieniężne, zaś wezwanie takie - wobec okoliczności, że termin spełnienia świadczenia z tych roszczeń nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania – było zgodnie z art. 455 k.c. niezbędne dla uzyskania skutku w postaci popadnięcia Skarbu Państwa w opóźnienie w rozumieniu art. 481 § 1 k.c. Przyjąć jednak należy, że jako wezwanie do spełnienia świadczenia można potraktować doręczenie odpisu pozwu pozwanemu Skarbowi Państwa, co nastąpiło (k. 155) w dniu 23 listopada 2016 r. Taki stan rzeczy uzasadniałby przyjęcie, że Skarb Państwa popadł w opóźnienie w zapłacie w rozumieniu art. 481 § 1 k.c. poczynając od dnia następnego po tym dniu, a zatem od dnia 24 listopada 2016 r. Bezzasadne natomiast są zarzuty apelacji strony pozwanej w zakresie w jakim twierdziła, że konkretyzacja roszczenia majątkowego powoda nastąpiła dopiero w dniu wydania wyroku, co miałyby skutkować brakiem opóźnienia w spełnieniu świadczenia aż do dnia wydania wyroku. Orzeczenie zasądzające zadośćuczynienie, mimo pewnej uznaniowości, jest orzeczeniem o charakterze deklaratoryjnym. Fakty mające uzasadniać to roszczenie zostały skonkretyzowane już w treści pozwu i dalszych pism procesowych powoda, zaś po wezwaniu Skarbu Państwa do udziału w sprawie nie następowały zmiany okoliczności, które wpływać mogłyby na wysokość ewentualnie należnego zadośćuczynienia. W tym stanie rzeczy nie można uznać za zasadne zasądzenia odsetek od ewentualnie należnego zadośćuczynienia dopiero od dnia wyrokowania w sprawie. Kwestie powyższe mają jednak dla rozstrzygnięcia o tyle drugorzędne znaczenie, że wobec braku bezprawności zachowań pozwanych w realiach niniejszej sprawy roszczenia dochodzone przez powoda są bezzasadne co do samej zasady.

Zmiana rozstrzygnięcia co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa w całości również w stosunku do pozwanego Skarbu Państwa wiązała się z koniecznością zmiany zawartego w zaskarżonym wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania przed Sądem I instancji pomiędzy powodem a pozwanym Skarbem Państwa. O kosztach tych orzec należało na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. poprzez obciążenie nimi przegrywającego proces powoda w całości. Zarazem nie dopatrył się Sąd Apelacyjny okoliczności, które mogłyby uzasadniać odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu na zasadzie art. 102 k.p.c. Subiektywne przekonanie powoda o zasadności dochodzonych roszczeń nie stanowi dostatecznej podstawy do odstąpienia od obciążania powoda kosztami postępowania. Na zasądzone koszty złożyły się:

- 2400 zł wynagrodzenia pełnomocnika stron pozwanej w zakresie roszczenia majątkowego (stosownie do § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461 oraz z 2015 r. poz. 616 i 1079 – znajdującego zastosowanie zgodnie z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.),

- 360 zł wynagrodzenia pełnomocnika stron pozwanej w zakresie roszczenia niemajątkowego (stosownie do § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002r.),

łącznie kwota 2760 zł.

Na częściowe uwzględnienia zasługiwały zażalenia pozwanych W. C. i B. M.. W ocenie Sądu Apelacyjnego w realiach niniejszej sprawy nie zachodziły okoliczności mogące uzasadniać odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu przed pierwszą instancją. Ogólnikowe odwołanie się przez Sąd I instancji do „okoliczności sprawy i przedmiotu prowadzonego postępowania” nie stanowi dostatecznego uzasadnienia do przyjęcia, że w realiach niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c. uzasadniający odstąpienie od obciążania powoda kosztami postępowania. Subiektywne przekonanie powoda o zasadności dochodzonych roszczeń nie stanowi dostatecznej podstawy do odstąpienia od obciążania powoda kosztami postępowania. Zatem, wobec oddalenia powództwa w stosunku do obojga pozwanych, na rzecz każdego z pozwanych należał się zwrot kosztów postępowania od powoda na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. Zażalenia zostały jednak uwzględnione jedynie w częściach obejmującej kwoty po 2400 zł. Zgodnie bowiem z obowiązującym w dacie wszczęcia postępowania w I instancji (9 grudnia 2014 r.) rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461 oraz z 2015 r. poz. 616 i 1079 – znajdujące zastosowanie zgodnie z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r. poz. 1800

ze zm.) wynagrodzenie pełnomocnika liczone od wartości przedmiotu sporu wynosiło 2400 zł (por. § 6 pkt 5 w/w rozporządzenia) a nie wskazywaną w zażaleniach kwotę 3600 zł. Wskazać przy tym należy, że żalący we wnioskach zażaleń nie domagali się zasądzenia w ramach kosztów postępowania wynagrodzeń pełnomocników w zakresie dochodzonych w postępowaniu roszczeń niemajątkowych, a zatem wynagrodzenia te nie podlegały uwzględnieniu przy obliczaniu należnych pozwanym kosztów postępowania przed Sądem I instancji.

Mając powyższe na uwadze, w uwzględnieniu apelacji strony pozwanej – Skarb Państwa i częściowym uwzględnieniu zażaleń pozwanych B. M. i W. C. zmieniono w pkt 1 sentencji zaskarżony wyrok na zasadzie art. 386 § 1 oraz na zasadzie art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. W dalszym idącym zakresie zażalenia pozwanych podlegały oddaleniu jako bezzasadne, o czym orzeczono w punktach 2 i 3 sentencji na zasadzie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Apelacja powoda podlegała oddaleniu jako w całości bezzasadna, o czym orzeczono w pkt 4 sentencji na zasadzie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w pkt 5, 6 oraz 7 sentencji stosownie do wyników tego postępowania. Nie znalazł przy tym Sąd Apelacyjny podstaw do odstąpienia od obciążania powoda kosztami postępowania apelacyjnego na zasadzie 102 k.p.c. Subiektywne przekonanie powoda o zasadności dochodzonych roszczeń nie stanowi dostatecznej podstawy do odstąpienia od obciążania powoda tymi kosztami a dodatkowo nie przemawiają za tym ujawnione w toku sprawy okoliczności dotyczące sytuacji majątkowej powoda.

Na zasądzoną na zasadzie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. w pkt 5 od przegrywającego w całości postępowanie wywołane apelacją Skarbu Państwa powoda na rzecz wygrywającego Skarbu Państwa kwotę 675 zł złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika Skarbu Państwa ustalone zgodnie z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).

Orzekając w pkt 6 i 7 sentencji o kosztach postępowania odwoławczego pomiędzy pozwanymi W. C. i B. M. a powodem miał Sąd na względzie, że pozwani w całości wygrywają postępowanie w zakresie wywołanym apelacją powoda a w zakresie wywołanym zażaleniami pozwanych wygrywają w 75%, co uzasadnia orzeczenie na zasadzie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 i art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c.

Na rzecz każdego z pozwanych podlegały zasądzeniu kwoty po 3613,50 zł, na które złożyły się kwoty:

- po 3240 zł wynagrodzeń pełnomocników w zakresie apelacji powoda (obejmujące wynagrodzenia za roszczenie majątkowe i roszczenie niemajątkowe, zgodnie z § 2 pkt 5 i § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.)),

- po 337,50 zł wynagrodzeń pełnomocników w zakresie zażaleń pozwanych zgodnie z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.),

- po 36 zł opłat od zażaleń pozwanych.

O kosztach sądowych obejmujących wynoszącą 150 zł. opłatę od apelacji pozwanego Skarbu Państwa, której ta strona pozwana zgodnie z art. 94 u.k.s.c. nie miała obowiązku uiścić, orzeczono w pkt 8 sentencji na zasadzie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. poprzez obciążenie przegrywającego w całości postępowanie wywołane tą apelacją powoda obowiązkiem poniesienia tego kosztu na rzecz jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, na rzecz której opłata ta podlegałaby uiszczeniu.

SSA Paweł Czepiel SSA Zbigniew Ducki SSO (del.) Wojciech Żukowski